

PUBLISKAS PERSONAS PIENĀKUMA PERIODISKI VEIKT LĪDZDALĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBĀ PĀRVĒRTĒŠANU TIESISKIE ASPEKTI

LEGAL ASPECTS OF THE OBLIGATION OF A PUBLIC PERSON TO PERIODICALLY REEVALUATE ITS PARTICIPATION IN A CAPITAL COMPANY

Elīna Pankrate, Mg. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorante

Summary

The purpose of this paper is to analyse legal aspects of the obligation of a public person to periodically reevaluate its participation in a capital company or validity of involvement of commercial activities through a capital company. Namely, to consider the legal aspects and economic efficiency on the basis of which a public person may continue participation in a capital company according to Section 88 of the State Administration Structure Law.

Atslēgvārdi: publiskas personas komercdarbība, publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana, katra komercdarbības veida atbilstības pārvērtēšana, līdzdalības kapitālsabiedrībā juridiskā pamatotība un ekonomiskā lietderība

Keywords: commercial activities of public person, revaluation of public person's participation in a capital company, revaluation of each commercial activity, legal validity and economic efficiency of participation in a capital company

Ievads

Valsts pārvaldes iekārtas likuma¹ (turpmāk – Iekārtas likums) 88. panta pirmajā daļā likumdevējs izsmeļoši noteicis trīs alternatīvus nosacījumus, kad publiskai personai var būt tiesības iesaistīties komercdarbībā tikai savu funkciju efektīvai izpildei: 1) tirgus nepilnības novēršanai, 2) stratēģiski svarīgu preču vai pakalpojumu radīšanai, 3) stratēģiski svarīgu īpašumu pārvaldīšanai. Minētajā daļā likumdevējs arī noteicis, ka publiskai personai ir tiesības iesaistīties komercdarbībā tikai netieši – izmantojot līdzdalību kapitālsabiedrībā. Līdz ar to likumdevējs ir noteicis,

¹ Valsts pārvaldes iekārtas likums: LV likums. Pieņemts 06.06.2002.

kad – tikai izņēmuma gadījumos – un *kādā veidā* – tikai izmantojot līdzdalību kapitālsabiedrībā² – publiska persona drīkst veikt komercdarbību. Papildus minētajiem nosacījumiem likumdevējs Iekārtas likuma 88. panta otrajā daļā ir noteicis publiskai personai pienākumu pirms šādas līdzdalības kapitālsabiedrībā iegūšanas izvērtēt paredzēto rīcību, tostarp veikt tās ekonomisko izvērtējumu. Savukārt Iekārtas likuma 88. panta septītajā daļā un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma³ (turpmāk – Pārvaldības likums) 7. pantā likumdevējs ir noteicis publiskai personai pienākumu pārvērtēt tās līdzdalību kapitālsabiedrībā ne retāk kā reizi piecos gados.

Šajā rakstā aplūkoti būtiskākie līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanas tiesiskie aspekti, kas publiskai personai ir vai būtu jāievēro, veicot līdzdalības pārvērtēšanu.

1. Pārvērtēšanas mērķis

Lai noteiktu un vērtētu publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanas tiesiskos aspektus, vispirms jānoskaidro šādas pārvērtēšanas mērķis.

Pienākums izvērtēt savu paredzēto rīcību *pirms* līdzdalības kapitālsabiedrībā iegūšanas publiskai personai ir jāpilda kopš 2015. gada 26. novembra, kad stājās spēkā Latvijas Republikas Saeimas 2015. gada 22. oktobrī pieņemtais likums “Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā”.⁴ Savukārt pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru publiskas personas tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Pārvaldības likuma 4. panta nosacījumiem ir jāpilda jau kopš 2015. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā Pārvaldības likums. Tādējādi faktiski pienākums pārvērtēt līdzdalību kapitālsabiedrībā bija spēkā, vēl pirms likumdevējs noteica pienākumu *pirms* līdzdalības kapitālsabiedrībā iegūšanas veikt paredzētās rīcības izvērtējumu.

Atbilstoši Pārvaldības likuma 7. pantā noteiktajam, pārvērtējot līdzdalību kapitālsabiedrībā, publiskai personai ir jāpārvērtē tās atbilstība Iekārtas likuma 88. pantam. Ņemot vērā, ka minētajā normā ir noteikti nosacījumi un kārtība, kādā publiska persona izņēmuma kārtā un noteiktā kārtībā vispār var iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībā jeb iesaistīties komercdarbībā, secināms, ka līdzdalības iegūšanas un līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanas mērķis ir viens – izvērtēt, vai publiskas personas iesaistīšanās komercdarbībā ir tiesiski pamatota un ekonomiski lietderīga.

Tiesiskā izvērtējuma laikā tiek vērtēts, vai līdzdalības iegūšana vai saglabāšana kapitālsabiedrībā atbilst kādam no Iekārtas likuma 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmuma nosacījumiem. Savukārt ekonomiskā izvērtējuma ietvaros publiskai personai jāpārbauda, vai tā, iegūstot vai saglabājot līdzdalību kapitālsabiedrībā, rīkojas lietderīgi ar tās finanšu līdzekļiem un mantu. Veicot šādu izvērtējumu un konstatējot tiesisko un ekonomisko pamatotību, publiska persona konstatē un pierāda, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt Iekārtas likuma 88. panta pirmajā daļā noteiktos mērķus. Tādējādi secināms, ka līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana

² Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcija: publicēts oficiālajā laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”, 26.06.2002., Nr. 95, 8. nodaļa, 2. sadaļa.

³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums: LV likums. Pieņemts 16.10.2014., 7. panta pirmā daļa.

⁴ Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā: LV likums. Pieņemts 22.10.2015.

nepieciešama, lai nodrošinātu, ka publiskas personas līdzdalība kapitālsabiedrībā atbilst līdzdalības iegūšanas mērķim jeb komercdarbības veikšana jau pēc tās uzsākšanas joprojām ir gan tiesiski pamatota, gan ekonomiski lietderīga.

2. Novērtējuma priekšmets

Lai gan no Pārvaldības likuma 5. un 7. pantā noteiktā izriet, ka publiskai personai ir jāvērtē līdzdalības kapitālsabiedrībā iegūšanas un saglabāšanas tiesiskais un ekonomiskais pamatojums, tomēr, ņemot vērā Iekārtas likuma 88. pantā noteiktos nosacījumus un kārtību, faktiski ir jāvērtē attiecīgās kapitālsabiedrības plānotās vai jau veiktās *komercdarbības* atbilstība Iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas nosacījumiem. Tas nozīmē, ka ir jāvērtē ne tikai publiskas personas komercdarbības kā tādas atbilstība Iekārtas likuma 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmuma nosacījumiem, bet publiskai personai noteiktajā kārtībā ir jānovērtē katra tās kapitālsabiedrības jau veiktā vai plānotā komercdarbības veida atbilstība Iekārtas likuma 88. panta nosacījumiem. Tātad jānovērtē katrs komercdarbības virziens, kurā kapitālsabiedrība darbojas, jeb katrs pakalpojums un arī papildpakalpojums, ko publiska persona sniedz.⁵ Konkurences padome arī vērsusi uzmanību, ka šis novērtējums nedrīkst būt formāls.⁶

Piemēram, par Rīgas pilsētas pašvaldības dibināto kapitālsabiedrību SIA “Rīgas meži” Konkurences padome norādījusi:⁷ lai gan pašvaldība kapitālsabiedrību dibinājusi tai piederošo mežu apsaimniekošanai, tomēr, lai vēlāk pašvaldība varētu paplašināt šīs kapitālsabiedrības un tai piederošās kokzāģētavas “Norupe” komercdarbību, pašvaldībai bija jāizvērtē plānoto paplašināto komercdarbību atbilstība Iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas nosacījumiem. Proti, pašvaldībai pirms kapitālsabiedrības darbības paplašināšanas bija jāizvērtē, vai tās plānotā ražotnes paplašināšanas projekta sagatavošanas sausā materiāla šķirošanas līnijas, baļķu laukuma un gatavās produkcijas laukuma būvniecība atbilst Iekārtas likuma 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmuma nosacījumiem. Kā izrietēja no Konkurences padomes vērtējuma, pašvaldība šādu savas kapitālsabiedrības plānotās komercdarbības paplašināšanas izvērtējumu nebija veikusi. Līdz ar to Iekārtas likuma 88. panta otrajā daļā noteiktā pienākuma neizpildes rezultātā pašvaldības kapitālsabiedrība ierobežoja konkurenci atsevišķos tirgos, jo, pirmkārt, SIA “Rīgas meži” apaļkokus kā izejmateriālus ieguva un pārstrādāja kokzāģētava “Norupe”, otrkārt, tā tos iepirka par zemākām cenām un attiecīgi tai bija zemākas izmaksas.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka, veicot savas līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanu, publiskai personai ir jāpārvērtē ne tikai kapitālsabiedrības dibināšanas vai

⁵ Konkurences padomes Apkopojums par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā, 8. punkts. Nav publicēts.

⁶ Konkurences padomes 2020. gada 13. novembra vēstule Nr. 1.7-2/1214. Pieejama: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/content/KVN%20atzinumi/2020_11_13_kp_atzinums_saldus-medicinas-centrs.pdf [aplūkots 28.03.2022.].

⁷ Konkurences padomes Secinājumi par SIA “Rīgas meži” kokzāģētavas “Norupe” izveidi un tās komercdarbības ietekmi uz konkurenci. Pieejami: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/397/download> [aplūkots 28.03.2022.].

līdzdalības iegūšanas komercdarbības mērķa atbilstība, bet pilnīgi katra tās komercdarbības veida atbilstība Iekārtas likuma 88. panta nosacījumiem. Šāds izvērtējums publiskai personai ir jāveic par visu savu līdzdalībā esošu kapitālsabiedrību visiem komercdarbības veidiem, un publiska persona nedrīkst pieļaut, ka kādai tās līdzdalībā esošai kapitālsabiedrībai šāds izvērtējums nebūtu atbilstoši veikts.

3. Izvērtējuma veikšanas periodiskums

Likumdevējs publiskai personai noteicis pienākumu veikt līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanu ne retāk kā reizi piecos gados.⁸ Šādā veidā likumdevējs publiskai personai faktiski ir noteicis maksimālo termiņu, kādā tās līdzdalībā esošā kapitālsabiedrība drīkst veikt katru konkrēto komercdarbības veidu, nepārvērtējot tās tiesisko pamatotību un ekonomisko lietderību. Šo pārvērtējuma veikšanas termiņu publiska persona nedrīkstētu pārsniegt. Vienlaikus šāds likumdevēja noteikts pārvērtēšanas veikšanas periodiskuma nosacījums *ne retāk kā* nozīmē to, ka publiska persona var arī biežāk un ik pēc īsāka termiņa pārvērtēt konkrēto tās līdzdalībā esošās kapitālsabiedrības komercdarbības veidu. Taču pārvērtējuma sagatavošana periodiski biežāk ir publiskas personas brīva izvēle.

Autores ieskatā noteiktos gadījumos biežāka līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšana būtu pat vēlama un nepieciešama, jo īpaši gadījumos, kad pastāv augstāka iespējamība, ka komercdarbības veikšanas laikā sākotnēji tiesiskais pamats vairs nepastāvēs, piemēram, tirgus nepilnības situācijā. Ja konkrētās preces vai pakalpojuma nozarē vairs nepastāv tirgus nepilnības situācija, pirmšķietami nav vairs konstatējams tiesiskais pamats publiskai personai turpināt komercdarbību šajā nozarē. Respektīvi, ja publiska persona līdzdalību kapitālsabiedrībā ieguvusi un komercdarbības uzsākšanu pamatojusi ar nosacījumu, ka privātie tirgus dalībnieki vispār nenodrošina vai nepilnīgi nodrošina konkrēto pakalpojumu, šādos gadījumos publiskai personai būtu biežāk nekā reizi piecos gados jāpārvērtē savas līdzdalības kapitālsabiedrībā tiesiskā pamatotība un ekonomiskā lietderība.

Šādos gadījumos līdzdalības kapitālsabiedrībā atbilstības jeb konkrētā publiskas personas kapitālsabiedrībā sniegtā pakalpojuma atbilstības Iekārtas likuma 88. panta nosacījumiem pārvērtēšana būtu jāveic atbilstoši faktiskajai situācijai tirgū. Darbojoties konkrētajā tirgū – sniedzot konkrētos pakalpojumus, publiskas personas kapitālsabiedrība kā tirgus dalībniece nenoliedzami konstatētu, ja tirgū ienāktu jauns tirgus dalībnieks un samazinātos nepieciešamība pēc publiskas personas kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem. Tādējādi publiska persona ar tās kapitālsabiedrības starpniecību redzētu, ka potenciāli varētu izzust tiesiskais pamats tai veikt komercdarbību konkrētajā nozarē – sniegt konkrēto pakalpojumu.

Uz šādu viedokli norādījusi arī Konkurences padome, novērtējot Saldus novada pašvaldības iesniegto atzinumu.⁹ Konkurences padomes ieskatā nebūtu atbalstāms, ka publiskas personas kapitālsabiedrība turpina sniegt konkrētos pakalpojumus

⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmā daļa.

⁹ Konkurences padomes 2020. gada 13. novembra vēstule Nr. 1.7-2/1214. Pieejama: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/content/KVN%20atzinumi/2020_11_13_kp_atzinums_saldus-medicinas-centrs.pdf [aplūkota 28.03.2022.].

tajos tirgus segmentos, kuros nav konstatējama tirgus nepilnība un privātie tirgus dalībnieki ir pilnībā spējīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību.

Vienlaikus publiskai personai jākontrolē, lai tā ne retāk kā reizi piecos gados izvērtētu ne tikai savas līdzdalības katrā tās kapitālsabiedrībā faktu vispārīgi, bet lai par katru tās komercdarbības veidu un katru sniegto pakalpojumu tā veiktu šādu izvērtējumu reizi piecos gados. Tā kā komercdarbības jeb sniegtā pakalpojuma atbilstības Iekārtas likuma 88. pantam izvērtējums ir jāveic pirms komercdarbības uzsākšanas, tad, atšķiroties katrā konkrētā komercdarbības veida uzsākšanas laikā, atšķirsies arī izvērtējuma veikšanas laiks. Līdz ar to katru reizi, kad publiska persona veic līdzdalības kapitālsabiedrībā pamata izvērtējumu, tai vajadzētu pārvērtēt katrā komercdarbības veida un sniegtā pakalpojuma atbilstību tiesiskajam un ekonomiskajam pamatojumam, pat ja kādam no tiem šāds izvērtējums veikts salīdzinoši nesen un piecu gadu termiņš kopš iepriekšējā izvērtējuma vēl nav pagājis. Šāda pieeja nodrošinātu ne tikai likumdevēja noteiktā maksimālā termiņa ievērošanu, bet arī nodrošinātu vismaz atsevišķu komercdarbības veidu atbilstības Iekārtas likuma 88. panta nosacījumiem biežāku izvērtēšanu.

Ņemot vērā minēto, autores ieskatā likumdevējam būtu jāizvērtē nepieciešamība noteikt īsāku termiņu, kurā publiskai personai ir pienākums pārvērtēt savu līdzdalību kapitālsabiedrībā vismaz tajos gadījumos, kad publiskas personas komercdarbības tiesiskais pamats ir tirgus nepilnības situācija. Šādos gadījumos publiskai personai varētu noteikt pienākumu pārvērtēt konkrētās komercdarbības veida vai sniegtā pakalpojuma veikšanas tiesisko pamatu reizi gadā.

4. Konsultēšanās

Gan veicot sākotnējo izvērtējumu, gan pārvērtējot esošu līdzdalību kapitālsabiedrībā, likumdevējs noteicis,¹⁰ ka publiskai personai:

- 1) jākonsultējas ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem;
- 2) jākonsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā;
- 3) jāievēro komercdarbības atbalsta kontroles jomu regulējošo normatīvo aktu prasības.

Šis norādītās darbības publiskai personai ir pienākums veikt, bet tajā pašā laikā likumdevējs nav paredzējis, ka publiskai personai varētu tikt piemērota jebkāda veida sankcija tieši par šā pienākuma neizpildīšanu. Līdz ar to praksē veidojas situācijas, kad publiskas personas izvērtējumu veic vai veic tikai daļēji, bet ar komersantus pārstāvošām organizācijām un Konkurences padomi, kas ir kompetentā institūcija konkurences aizsardzības jomā,¹¹ ar kuru publiskai personai ir pienākums konsultēties, sagatavojot izvērtējumu, nekonsultējas vispār vai konsultējas tikai par daļu no to veiktajiem komercdarbības veidiem, vai konsultējas par nepilnīgi sagatavotajiem izvērtējumiem. Piemēram, izvērtējot Satiksmes ministrijas jau vienreiz precizēto informatīvo ziņojumu "Par valsts līdzdalības saglabāšanu valsts akciju sabiedrībā "Latvijas Valsts ceļi"", Konkurences padome norādīja uz papildu iebildumiem, par

¹⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta otrā daļa.

¹¹ Konkurences likums: LV likums. Pieņemts 04.10.2001., 6. pants.

kuriem nepieciešams veikt izvērtējumu.¹² Savukārt Iekšlietu ministrijai par tās iesniegto informatīvo ziņojumu "Par valsts līdzdalības saglabāšanu valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Iekšlietu ministrijas poliklīnika"" Konkurences padome norādīja uz nepieciešamību vēl veikt izvērtējumu par konkrētām izmaksām, kas varētu palīdzēt pilnvērtīgi izvērtēt iespēju pārtraukt vai samazināt to veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, kurus jau pilnībā ir spējīgi nodrošināt privātie tirgus dalībnieki.

Lai gan minētie konsultēšanās pienākumi ar komersantus pārstāvošām organizācijām un Konkurences padomi uzskaitīti kā vienlīdzīgi, kas var radīt pieņēmumu, ka tie veicami vienlaikus, tomēr faktiski pēc loģikas tie ir jāveic secīgi. Vispirms publiskai personai vajadzētu konsultēties ar komersantus pārstāvošām organizācijām, lai no tām noskaidrotu, vai tām ir zināmi komersanti, kuri varētu nodarboties ar attiecīgo komercdarbības veidu, ar kuru pašlaik nodarbojas publiskas personas kapitālsabiedrība.

Publiskai personai jākonsultējas gan ar vietējām komersantus pārstāvošām organizācijām, piemēram, attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā strādājošos komersantus pārstāvošo organizāciju, ja tāda ir, gan ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, kas ir Latvijā lielākā dažādākajās nozarēs strādājošo komersantu intereses pārstāvošā biedrība. Publiskas personas konsultēšanos tikai ar vietējos komersantus pārstāvošo biedrību Konkurences padome savā praksē ir atzinusi par nepilnīgu un norādījusi uz nepieciešamību konsultēties arī ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru.¹³ Protams, ka publiskai personai būtu vēlams konsultēties arī ar citām tai zināmajām komersantus pārstāvošajām organizācijām, kuras tai varētu palīdzēt iegūt informāciju par vēl kādiem potenciālajiem komersantiem, kuri varētu nodarboties ar attiecīgo komercdarbības veidu. Informācija, kas iegūta, konsultējoties ar komersantus pārstāvošajām organizācijām, pēc tam iekļaujama rakstveida izvērtējumā par līdzdalības kapitālsabiedrībā atbilstību Iekārtas likuma 88. pantam.

Lai gan Iekārtas likuma 88. panta otrajā daļā nav precizēts, kā izpildāms pienākums "konsultēties", tomēr Konkurences padome ir skaidri norādījusi, ka tā sagaida no publiskas personas, ka šā pienākuma izpildes ietvaros tā iesniegs Konkurences padomei sagatavoto izvērtējumu, lai padome to varētu izvērtēt un sniegt savu atzinumu.¹⁴ Kā izriet arī no iepriekš norādītā, izvērtējuma laikā Konkurences padome sniedz savus ieteikumus un norādījumus par to, kādi faktori publiskai personai vēl ir jāizvērtē un kādi aprēķini jāveic, lai pamatotu komercdarbības turpināšanu visos komercdarbības veidos. Tomēr vienlaikus jāņem vērā, ka Konkurences padomes sniegtajam atzinumam (viedoklim) ir ieteikuma raksturs un lēmumu par līdzdalības kapitālsabiedrībā saglabāšanu un katra komercdarbības veida un sniegtā pakalpojuma

¹² Konkurences padomes 2021. gada 8. janvāra vēstule Nr. 1.8-2/30. Pieejama: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/9001/download> [aplūkots 28.03.2022.].

¹³ Konkurences padomes 2020. gada 13. novembra vēstule Nr. 1.7-2/1214. Pieejama: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/content/KVN%20atzinumi/2020_11_13_kp_atzinums_saldus-medicinas-centrs.pdf [aplūkots 28.03.2022.].

¹⁴ Konkurences padomes Apkopojums par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību sabiedriskā transporta un autostāvvietu pakalpojumu sniegšanas jomā. Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/9989/download> [aplūkots 28.03.2022.].

turpināšanu pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstītūcija,¹⁵ tāpēc tas, vai publiska persona ievēros Konkurences padomes ieteikumus un norādījumus, drīzāk ir atkarīgs no tā, vai publiska persona uzticas Konkurences padomei un uzskata tās sniegtos norādījumus par pamatotiem, kā arī no publiskas personas augstākās lēmējinstītūcijas lēmumu pieņemšanas pilnīgas atbilstības Iekārtas likuma 10. pantā noteiktajiem principiem, tostarp pakļautības likumam un tiesībām, darbības sabiedrības interesēs un laba pārvaldības principa ievērošanas.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka publiskas personas pienākums konsultēties ar Konkurences padomi ir vairāk kā konkurenci uzraugošās iestādes novērtējums “no malas”, kas palīdz saskatīt kādus trūkumus vai neatbilstības, un ir vairāk kā profesionāls viedoklis ar ieteikumu raksturu. Savukārt, tā kā Konkurences padomei nav juridiski saistošu mehānismu vai līdzekļu, kā panākt, lai publiska persona ievērotu un pildītu Konkurences padomes sniegtos norādījumus, ja publiska persona to nedara, tad likumdevējam tomēr būtu jāvērtē iespēja paplašināt Konkurences padomes tiesības un jāparedz padomes tiesības arī šādos gadījumos dot publiskai personai saistošus norādījumus jautājumā par tās līdzdalības kapitālsabiedrībā saglabāšanu un turpināšanu darboties konkrētajos komercdarbības veidos.

Kopsavilkums

1. Publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanas mērķis ir tāds pats kā pirms līdzdalības kapitālsabiedrības izvērtējuma mērķis – izvērtēt, vai publiskas personas kapitālsabiedrības veiktā komercdarbība atbilst Iekārtas likuma 88. pantā noteiktajiem nosacījumiem un ir tiesiski pamatota un ekonomiski lietderīga.
2. Pārvērtējot līdzdalības kapitālsabiedrībā tiesisko pamatotību un ekonomisko lietderību, publiskai personai ir jāizvērtē katras tās līdzdalībā esošās publiskas personas un katra tās komercdarbības veida, sniegtā pakalpojuma un arī papildpakalpojuma atbilstība Iekārtas likuma 88. panta nosacījumiem.
3. Publiskai personai ir pienākums pārvērtēt līdzdalību kapitālsabiedrībā ne retāk kā reizi piecos gados, un šo maksimāli noteikto termiņu publiska persona nedrīkst pārsniegt, lai tādējādi nodrošinātu tās iesaistīšanās komercdarbībā atbilstību normatīvajiem aktiem. Tomēr vismaz tajos gadījumos, kad publiska persona iesaistīšanās komercdarbībā pamatojusi ar tirgus nepilnības situāciju, šāds pārvērtējums būtu veicams biežāk, vēlams reizi gadā, lai tādējādi nodrošinātu, ka publiska persona regulāri pārbauda un kontrolē, vai konkrētajā komercdarbībā veidā ir sācis darboties vēl kāds privātais komersants un tādējādi tirgus nepilnības situācija mazinās vai pat vairs nepastāv.
4. Sākot līdzdalības pārvērtēšanu, publiskai personai ir jākonsultējas ar komersantus pārstāvošām organizācijām, lai noskaidrotu, vai ir privātie komersanti, kuri varētu būt ieinteresēti veikt konkrēto komercdarbību, sniegt konkrēto pakalpojumu, ko līdz šim sniegusi publiskas personas kapitālsabiedrība. No

¹⁵ Konkurences padomes Apkopojums par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā, 10. punkts. Nav publicēts.

komersantus pārstāvošajām organizācijām saņemtā informācija un viedokļi ir jāiekļauj rakstveidā sagatavotajā izvērtējumā par līdzdalības kapitālsabiedrībā tiesisko pamatotību un ekonomisko lietderību.

5. Publiskai personai sagatavotais izvērtējums ir jāiesniedz saskaņošanai Konkurences padomei un jāsaņem tās atzinums. Lai gan Konkurences padomes sniegtais atzinums par izvērtējumu publiskai personai nav saistošs, tomēr publiskai personai, pamatojoties tostarp uz Iekārtas likuma 10. pantā noteiktajiem valsts pārvaldes darbības principiem, ir tas jāievēro un jāpilda, kā arī Konkurences padomes konstatētie izvērtējuma trūkumi un nepilnības jānovērš.